

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

JUDr. Ing. Libor Kyncl, PhD.

Finanční trh (FT) - kapitálový trh - vybrané ekonomické souvislosti

Struktura prezentace

- Vymezení finančního trhu
- Prameny právní úpravy finančního trhu
- Rozhodování na finančním trhu - racionální volba ekonomického subjektu (včetně podniku)
- Financování podniku vzhledem k finančnímu trhu, jak se projeví v rozvaze a účetnictví, úvěrové financování
- Dohled nad finančním trhem

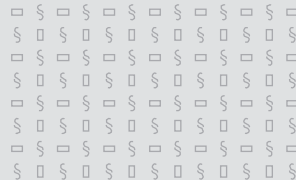
VYMEZENÍ FINANČNÍHO TRHU

Finanční trh

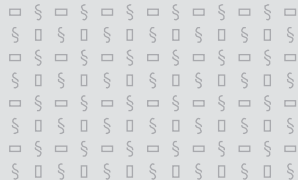
■ Tržní dělení

- Peněžní trh (obchodují se na něm aktiva se splatností do jednoho roku)
- Devizový trh (trh s bezhotovostními prostředky v cizích měnách a s krátkodobými aktivy denominovanými v cizích měnách + valuty - hotovostní prostředky v cizích měnách)
- Kapitálový trh (obchodují se na něm aktiva se splatností delší než jeden rok)
- Trh drahých kovů (stojí stranou klasického finančního trhu - obchodování s drahými kovy, se slitinami a s výrobky z drahých kovů)

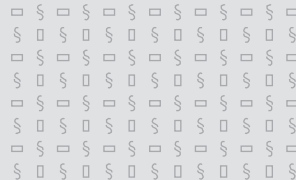
Sektory finančního trhu

- Bankovníctví (vklady a úvěry pro veřejnost)
- Družstevní bankovníctví (vklady a úvěry pro členy)
- Pojišťovnictví a zajišťovnictví (zajištění proti riziku)
- Soukromý penzijní systém (trh s penzijním připojištěním, zaměstnaneckým penzijním pojištěním a doplňkovým penzijním spořením - úspory na penzi)
- Kapitálový trh (investiční služby na kapitálovém trhu, obchodování s cennými papíry a investičními nástroji)
- Investiční společnosti a investiční fondy (kolektivní investování na kapitálovém trhu)
- Peněžní trh (obchodování s nástroji peněžního trhu)

Specifické sektory finančního trhu

- Platební styk
- Peněžní oběh
- Trh drahých kovů
- Ratingové posuzování

Veřejnoprávní regulace finančního trhu

- Dohled nad finančním trhem
- Makrobezpečnostní dohled a zajištění finanční stability
- Veřejnoprávní povolovací úprava investičních služeb
- Obchodníci s cennými papíry, investiční zprostředkovatelé, působení na KT
- Garanční fond obchodníků s cennými papíry
- Vypořádání transakcí se zaknihovanými cennými papíry a investičními nástroji
- Investiční společnosti a investiční fondy
- Sankční řízení na finančním trhu
- Působení subjektů penzijního systému na KT

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY FINANČNÍHO TRHU

Procesní předpisy - výkon dohledu

■ Lex specialis

- Zákony, v nichž je dohled zakotven, velmi často obsahují procesní ustanovení specifická pro dané odvětví

■ Lex generalis

- Správní řád
- Další sektorové předpisy (například ZDKT, vizte výše)

■ + organizační předpisy pro výkon dohledu

- Zřízení orgánu dohledu
- Způsob volby / jmenování / výběru vedoucích pracovníků
- Finanční zajištění výkonu dohledu

Soukromoprávní předpisy

- Obecný předpis účinný od 1. ledna 2014: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Příklad speciálního předpisu: Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Soukromoprávní úprava, která reguluje smluvní základ vztahů, nad jejichž realizací dohláženými subjekty je dohled prováděn.
- Konkrétní dodržování povinností stanovených těmito předpisy může být také předmětem dohledu.
- Některá ustanovení v občanském zákoníku (smlouva o účtu, smlouva o úvěru, smlouva o akreditivu...).

Veřejnoprávní a smíšené předpisy

■ Veřejnoprávní předpisy

- Příklad: Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- Obsahuje zmocnění k výkonu dohledu v dané oblasti, opatření k nápravě, sankce, veřejnoprávní povinnosti, ustanovení týkající se povolování, kapitálové požadavky a další organizační požadavky.
- Na základě něj je dohled vykonáván.

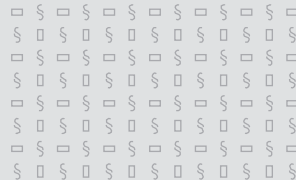
■ Smíšené předpisy

- Například zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.
- Obsahuje oba typy právní úpravy.

Právní úprava kapitálového trhu

- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (ZPKT)
 - ve znění novely přijaté k implementaci směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID, 2004/39/ES) a jejích prováděcích směrnic a nařízení, novela = zákon č. 320/2008 Sb.
- Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ZRUŠEN, nahrazen NObčZ.

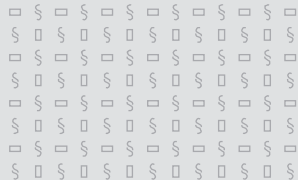
Právní úprava kapitálového trhu

- Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování ZRUŠEN.
- Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů (ZISIF2).
 - Ve znění novel harmonizujících obchodování s cennými papíry kolektivního investování podle jednotlivých směrnic UCITS.
- Zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (ZDKT).
 - Ve znění zákona č. 57/2006 Sb., který sjednotil dohled nad finančním trhem v ČR do působnosti ČNB s účinností od 1. 4. 2006.

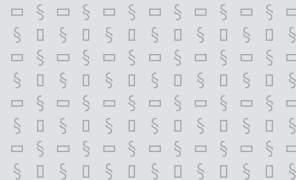
Prameny právní úpravy - bankovníctví

- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách , ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Prameny právní úpravy - platební styk

- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.
 - hmotné i procesní právo
 - obecná ustanovení pro platební styk, i na mezibankovní a přeshraniční

Prameny právní úpravy - úvěrové služby

- Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
 - Bude nahrazen obecnějším zákonem obsahujícím i hypoteční úvěry pro spotřebitele! Nyní jsou výjimkou.
- Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů. (hypoteční úvěry - úvěry zajištěné zástavou nemovitosti)
- Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (úvěry a meziúvěry ze stavebního spoření)

Prameny právní úpravy - pojišťovnictví

- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

Prameny právní úpravy - penzijní reforma

- II. pilíř (od 01/2016 zrušen):
 - Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů.
 - Zákon č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- III. pilíř:
 - Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- Změnový zákon:
 - Zákon č. 428/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.
- Účinnost předpisů až na výjimky od 1. ledna 2013 - výjimky nutné k transformaci penzijních fondů a vzniku penzijních společností.

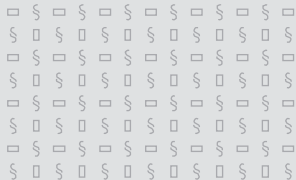

Prameny právní úpravy - ochrana spotřebitele

- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů. (ZFA)
- + ochrana spotřebitele v rámci nekalé soutěže (nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.)
- + ochrana spotřebitele v rámci distančních spotřebitelských smluv (nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.)

ROZHODOVÁNÍ NA FINANČNÍM TRHU - RACIONÁLNÍ VOLBA EKONOMICKÉHO SUBJEKTU (VČETNĚ PODNIKU)

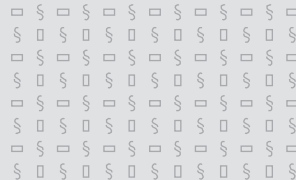
Racionální volba

- Lidé mají neomezené potřeby, ale omezené možnosti.
- Axiomem ekonomie je, že člověk je racionální a chce maximalizovat svůj užitek.
- Racionálně se chovající jedinec si na základě svých preferencí zvolí cíl a snaží se cíle dosáhnout tak, aby neplýtvat zdroji a měl z dosaženého cíle co největší užitek. (Sweitzer)

Racionální volba

- Co je UŽITEK? => Štěstí ani spokojenost nelze objektivně měřit.
- Odhadem se uvažuje racionální maximalizace bohatství / blahobytu. (Není totéž!)
- Co lidé skutečně chtějí: ŠTĚSTÍ
- Co si lidé myslí, že chtějí: zdraví, peníze, majetek, znalosti, dovednosti, moc, vliv, auta, mobilní telefony, velké svatby, styl, dobře vypadat před ostatními...
- Co si lidé / Caesar ve Starém Římě mysleli, že chtějí: chléb a hry

Individuální rozhodování u podniku

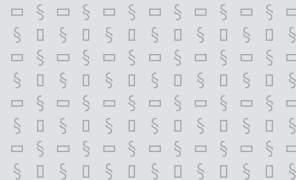
- Individuální rozhodování stojí na třech pilířích:
 - nedostatek
 - racionální volba
 - nejistota

Výroba statku x (voda)

- Jestliže $MR(x) > MC(x)$, pak dělej / vyráběj další jednotku x; jinak další jednotku x nedělej / nevyráběj.

Výroba statku x (pomeranče) a statku y (mandarinky)

- Jestliže $MR(x) - MC(x) > MR(y) - MC(y)$, pak dělej x;
- Jestliže $MR(y) - MC(y) > MR(x) - MC(x)$, pak dělej y;
- Jestliže $MR(x) - MC(x) = MR(y) - MC(y)$, pak si hod' korunou.

Z čeho podnik vyrábí?

- = výrobní faktory a příklady odměn za ně (např. v teoriích Marxe)
- **Práce: Mzda** / plat / odměna...
- **Kapitál: Úrok** / dividenda / podíl na zisku / úrok / úroková prémie / odměna za riziko...
- **Půda: Renta** / nájemné...

- Př. práce: Domácnosti / jednotlivci - nabízejí práci jako výrobní faktor, který poptávají zaměstnavatelé, zaměstnanci = domácnosti získávají mzdu = odměnu za výrobní faktor.

Kapitál a půda

- Vlastníci kapitálu získávají úroky - ekonomicky je úrok nákladem podnikatele za výrobní faktor kapitál. Zároveň je úrok příjmem držitele kapitálu.
- Úrok nerovná se zisk!
- Vlastníci půdy jako výrobního faktoru získávají rentu.
- Za jednotku výrobního faktoru jeho držitel získává transferový výdělek (náklady výrobního faktoru) + ekonomickou rentu (zisk z jednotky výrobního faktoru).
- Peníze...

FINANCOVÁNÍ PODNIKU VZHLEDEM K FINANČNÍMU TRHU, JAK SE PROJEVÍ V ROZVAZE A ÚČETNICTVÍ, ÚVĚROVÉ FINANCOVÁNÍ

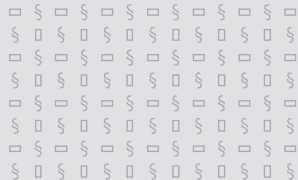
Zdroje financování v ekonomické praxi

- Financování = činnost směřující k opatření kapitálu a jeho užití ke splnění podnikových cílů
- preferuje se:
 - větší výnos před menším výnosem
 - menší riziko před větším rizikem
 - za větší riziko se požaduje větší výnos (riziková prémie)
 - peníze obdržené dříve před stejnou částkou obdrženou později
 - očekávání většího výnosu určité činnosti, než by přineslo investování do jiné činnosti
 - motivací veškerého investování je zvětšení majetku
- Vlastní
- Cizí

Rozvaha (bilance) podnikatele

- **Aktiva = majetek podniku**
- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek,
- zásoby,
- pohledávky (dlouhodobé, krátkodobé...),
- peněžní prostředky (běžný účet, vkladový účet, hotovost).
- **Pasiva = vlastní kapitál a cizí zdroje = krytí majetku podniku**
- základní kapitál,
- kapitálové fondy,
- rezervy vlastních zdrojů,
- výsledek hospodaření minulých let a běžného účetního období,
- dlouhodobé a krátkodobé závazky (vlastních + cizí zdroje)
- rezervy cizích zdrojů,
- bankovní úvěry

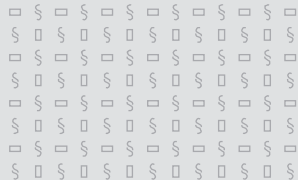
Vlastní zdroje financování

- Použitelný zisk
- Odpisy
- Prodej akcií
- Prodej majetku
- ...

Cizí zdroje financování

- Emise dluhopisů => FT
- Investiční úvěry (dlouhodobé) => FT
- Obchodní úvěry (krátkodobé) => FT
- Stálá pasiva, tj. časově odložené platby mezd, daní,
...
- Koupě na splátky
- Směnky => FT

Zdroje financování - klasifikace 2

- Interní
- Externí
- Alternativní

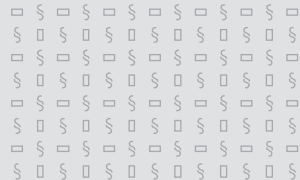
Interní zdroje financování

- Odpisy
- Nerozdělený zisk - zadržovaný zisk
- Rezervní fondy
- Rezervy
- Tržby z prodeje nepeněžní části majetku (!!!)

Externí zdroje financování

- Vklady akcionářů - kmenové, prioritní akcie => FT
- Všechny dlouhodobé dluhy - nad 5 let
 - Obligace => FT
 - Bankovní úvěry => FT
 - Dodavatelské úvěry
 - Zálohy odběratelů
 - Směnky => FT
- Všechny dotace

Alternativní zdroje financování

- Leasing => FT
- Dodavatelský úvěr => FT
- Odběratelský úvěr => FT
- Forfaiting => FT
- Faktoring => FT
- Franšíza
- Projektové financování (+ dotace)

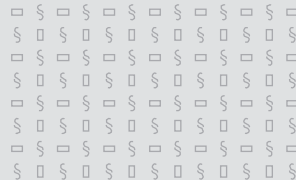
Zlaté bilanční pravidlo

- Krátkodobé zdroje použít na financování krátkodobých potřeb / oběžných aktiv
- Dlouhodobé zdroje použít na financování dlouhodobých potřeb / dlouhodobá aktiva / fixní aktiva / investice

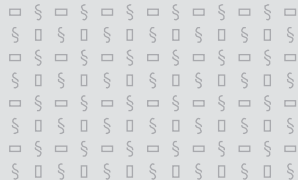
Úvěr / dluh.

- Smlouvou o úvěru, smlouvou o půjčce nebo smlouvou o leasingu jsme se zavázali splatit nově vytvořený dluh (z právního pohledu NOZ závazek a dluh = povinnosti, které ze závazku plynou).
- Ke splacení úvěru je nutno zaplatit:
 1. Jistinu (principal),
 2. Úroky (interest),
 3. „Poplatky“ navíc (za vedení úvěrového účtu - v současnosti judikatura o protiprávnosti, za výpisy z účtu..., za rezervaci úvěrového rámce, za pojištění splátek...).
- Úrok = zisk z kapitálu

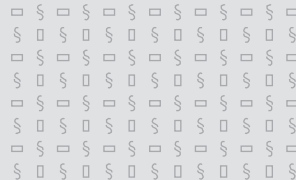

Úvěr a jeho subjekty

- Pohled dlužníka (v ekonomické teorii spíše firma, v praxi i domácnost)
 - Úvěr = zdroj financování, povinnost splatit úvěr
- Pohled držitele kapitálu (domácnost, banka, spořitelní a úvěrní družstvo, stát)
 - Úvěr = zdroj příjmů ve formě úroku z vlastního vkladu / jiných aktiv (!)
- Pohled finančního zprostředkovatele - banky, spořitelního a úvěrního družstva
 - Úvěr = zdroj zisku ve formě úroku z úvěru (od něj se odečte úrok zaplacený vlastníkovi kapitálu)

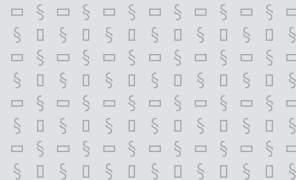

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

Integrace dohledu nad finančním trhem

- Účinné od 1. 4. 2006. Publikováno 2. 2. 2006.
- Provedeno zákonem č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem.
- Subjekt vykonávající unifikovaný dohled v ČR:
- Česká národní banka (ČNB),
<http://www.cnb.cz>
- Tj. provedena v ČR horizontální integrace dohledu nad finančním trhem - integrace mezi dohledem nad různými sektory

Cíl integrovaného dohledu nad finančním trhem

- § 2 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance
- ČNB ... „pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice.“-v rámci toho
 - rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému a v zájmu předcházení vzniku nebo snižování těchto rizik přispívá prostřednictvím svých pravomocí k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability
 - přispívá k dosažení takové míry odolnosti systému, která významně snižuje rizika vzniku finanční nestability.

Dohled a dozor

■ Modely:

- Centrální banka
- Samostatný jeden správní orgán
- Správní orgán podřízený jednomu z ministerstev
- Více správních orgánů
- Centrální banka a jeden/více správních orgánů.

- Srov.: Česká národní banka. Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu ve světě. [online] Citováno 5. února 2013. Změněno 2005. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publikace/download/fin_regulace_svet.pdf>.

Dohled a dozor

- Právní regulace dohledu/dozoru v Evropě
- Centrální banka (Česká republika, Slovenská republika)
- Samostatný jeden správní orgán (Polská republika, SRN, Lotyšsko)
- Správní orgán podřízený Ministerstvu financí (Maďarsko) nebo centrální bance se zárukami procesní nezávislosti (Estonsko)
- Více správních orgánů (Velká Británie)

- Centrální banka a jeden/více správních orgánů (USA, Bulharsko).

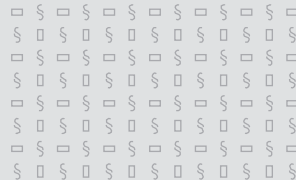
Integrace dohledu vs. integrace právní úpravy dohledu

- Dohled v ČR byl integrován v roce 2006 na úrovni České národní banky
- Interní integrace dohledových procesů na úrovni sekcí a odborů ČNB následně probíhala v následujících letech, od 2008 - přechod ze sektorových odborů - sektorového modelu na funkcionální odbory - funkcionální model
- Integrace právní úpravy dohledu výrazně zaostává
- Již několik let se mluví o novém zákonu o dohledu nad finančním trhem (v Polsku již existuje)

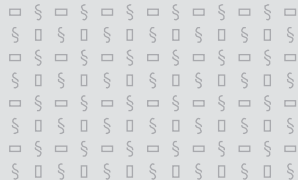
Integrovaný funkcionální model

- Od sebe odděleny následující části dohledu:
 - ochrana příjemců služeb a spotřebitelů - cíl: férové využívání trhů,
 - obezřetnostní regulace a dohled (prudential supervision, mimo jiné ve směrnici CRD IV),
 - stabilita finančního systému,
 - ochrana hospodářské soutěže.

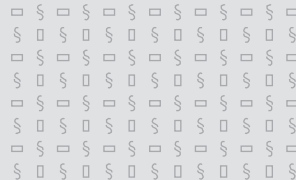
Různé činnosti integrovaného dohledu

- Informační povinnosti dohlížených subjektů
- Licenční, povolovací a registrační řízení
- Vydávání opatření k nápravě a sankční řízení
- Spolupráce dohledu s profesními komorami a sdruženími
- Informovanost profesionálních subjektů a veřejnosti
- Veřejné registry regulovaných subjektů
- Spolupráce se zahraničními orgány dohledu a orgány dohledu EU
- Spolupráce s mezinárodními orgány dohledu a mezinárodními organizacemi (Bank for International Settlements, International Monetary Fund)

Zásady dohledu

- Zásada adekvátní regulace
- Zásada maximálního pokrytí rizik
- Dohled v rámci pravidel Evropské unie

Cíle dohledu

Zákonným cílem dohledu nad finančním trhem v ČR podle § 2 zákona o ČNB je:

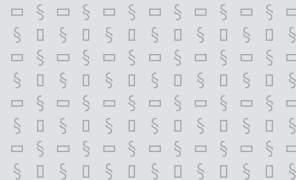
- Finanční stabilita
- Bezpečné fungování finančního systému v České republice.

Dalšími cíli dohledu nad finančním trhem v ČR je:

- Ochrana klientů a investorů
- Rozvoj finančního trhu
- Osvěta a informovanost veřejnosti

Cílem dohledu naopak nemůže být:

- Zabránit selhání každého jednotlivého subjektu
- Suplovat funkci orgánů činných v trestním řízení

Horizontálně integrovaný dohled

- Vše: Česká národní banka (nezávislá, není součástí výkonné moci ani orgánem státní správy)
- Zřízena Ústavou České republiky, čl. 98 (hlava šestá)
- Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

- Výjimka: trh drahých kovů - dozor vykonává nadále Puncovní úřad (podřízenost Ministerstvu průmyslu a obchodu)
- Českou národní banku ani Puncovní úřad tedy nenajdeme v kompetenčním zákoně č. 2/1969 Sb.

Poslání České národní banky

- Uvádí dlouhodobé zásady a cíle fungování České národní banky
- Česká národní banka. Poslání České národní banky při dohledu nad finančním trhem České republiky [online]. Citováno 8. února 2013. Upraveno 14. prosince 2007. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/poslani_cnb_dohled_FT.pdf>.

Hlavní cíl centrální banky v ČR

- Cenová stabilita = průměrná meziroční míra inflace (růstu cen) do 2%
 - x vyšší inflace
 - x deflace = pokles cen
- Čl. 98 odst. 1 Ústavy ČR
- § 2 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

Zdroj obrázku: Evropská centrální banka.
Animované výukové materiály o cenové stabilitě
[online]. Citováno 19. února 2013. Upraveno
2011. Dostupné z:
<<http://www.ecb.int/ecb/educational/pricestab/html/index.cs.html>>.

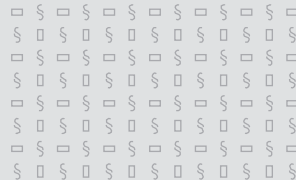
Nezávislost dohledu a stabilita

- Procesy na finančním trhu trvají a mají následky i po 10 letech
- Politický - volební cyklus má v ČR 4 roky
- Cíle vlády se tedy mění (mohou měnit, nemusí) vždy po uplynutí 4 let
- Cíle dohledu však musí být konzistentní, důvěra a důvěryhodnost se buduje po dobu desetiletí
- Zdůvodnění potřeby nezávislosti dohledu nad finančním trhem (QUINTYN, Marc; TAYLOR, Michael. *Regulatory and Supervisory Independence and Financial Stability* (EPub). International Monetary Fund, 2002.)

Rizika, se kterými se dohled setkává

- Selhání statutárních orgánů a lidského faktoru obecně
- Riziko podvodu a zasněcenných transakcí
- Nevhodnosti nabízeného instrumentu nebo produktu
- Poklesu kurzu - kurzové riziko - a tržní riziko obecně
- Systematické riziko
- Kreditní riziko
- Riziko nedostatečné solventnosti
- ...

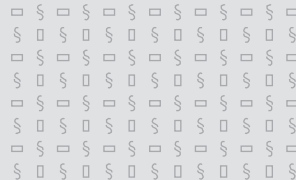
Typy dohledu

- na individuálním základě (nad jedním subjektem podnikajícím na finančním trhu)
- na konsolidovaném základě (nad finančními konglomeráty a konsolidačními celky najednou)
- Když horizontálně neintegrujeme dohled, může tento dohled vykonávat několik odlišných orgánů.

Typy dohledu

- Dohled na individuálním základě
 - v oblasti kapitálového trhu a kolektivního investování
 - v oblasti kolektivního investování
 - v oblasti pojišťovnictví a zajištění
 - v oblasti důchodového spoření, doplňkového penzijního spoření a penzijního připojištění
 - v oblasti platebního styku a elektronických peněz
 - v oblasti poskytování úvěrů
- Dohled na konsolidovaném základě
 - obecná úprava dohledu nad finančními konglomeráty (stejnomený zákon)
 - speciální úprava dohledu na konsolidovaném základě v daném odvětví

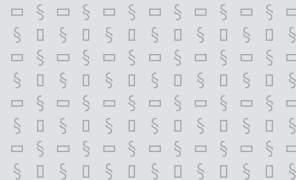
Vertikální rozdělení dohledu

■ 1. Vnitroorganizační dohled

- Uvnitř banky, pojišťovny a jiné úvěrové či finanční instituce
- Tzv. compliance oddělení, není výslovně požadováno právem, ale je obvyklé, že instituce má tuto organizační složku - musí splnit organizační předpoklady pro udělení licence/povolení

■ 2. Vnitrostátní dohled

- V České republice Česká národní banka
- V jiných státech centrální banky nebo jiné orgány veřejné správy vykonávající dohled nad finančním trhem (více výše)

Vertikální rozdělení dohledu

■ 3. Unijní dohled

- V Evropské unii tři evropské sektorové orgány dohledu, Evropská rada pro systémová rizika (ESRB) a v dílčích záležitostech platebního styku Evropská centrální banka (ECB) + dohled v rámci bankovní unie - Evropská centrální banka

■ 4. Mezinárodní dohled

- Banka pro mezinárodní platby, Mezinárodní měnový fond v určitých záležitostech

Evropského systému finančního dohledu - ESFS

- účelem zajišťovat dohled nad finančním systémem Unie, tvoří jej:
 - Evropský orgán pro bankovníctví (mikroekonomický dohled, nařízení EPaR 1093/2010)
 - Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (mikroekonomický dohled , nařízení EPaR 1094/2010)
 - Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (mikroekonomický dohled, nařízení EPaR 1095/2010)
 - Evropská rada pro systémová rizika (makroekonomický dohled = ESRB, nařízení EPaR 1092/2010)
 - Společný výbor evropských orgánů dohledu
 - Vnitrostátní orgány dohledu členských států (ČNB)

Dohled na unijní úrovni - bankovní unie I

- Hlavním orgánem bankovní unie je Rada dohledu působící v rámci Evropské centrální banky
- RD realizuje Jednotný bankovní dohled, Single Supervisory Mechanism, SSM (další oblasti bankovní unie: jednotná bankovní regulace, jednotné řešení bankovních problémů, jednotný systém pojištění vkladů).
- Zahrnuje dohled nad systematicky významnými úvěrovými institucemi - cca 120 bank v členských státech Bankovní unie (státy eurozóny, právo států s jinou měnou se také přidat)
- Počátek 4. listopadu 2014, mezinárodní smlouva

Dohled na unijní úrovni - bankovní unie II

- Podmínka systémové významnosti je splněna, pokud je splněno alespoň jedno z těchto kritérií:
 - a) hodnota aktiv banky > 30 mld. EUR nebo
 - Aktiva = poskytnuté úvěry nebo bankou emitované CP
 - b) zastoupení přeshraničních aktivit či závazků v bilanci banky převyšuje 20% nebo
 - c) banka má ekonomický význam pro jednotlivou zemi / pro EU jako celek nebo
 - d) banka je příjemcem pomoci z evropských záchranných mechanismů (ESM, EFSM, EFSF).
- Česká republika do Bankovní unie nepatří, Slovensko ano - Slovensko má v radě dohledu 1 představitele - orgánem dohledu je centrální banka

Děkuji vám za pozornost

■ Dotazy?

-> JUDr. Ing. Libor Kyncl, Ph.D.

-> libor.kyncl@law.muni.cz